
ПОРУКЕ

са XXXII Сусрета правника у привреди Републике Србије

др *Наташа* ПЕТРОВИЋ ТОМИЋ*

председница Удружења правника у привреди Републике Србије,
редовна професорка Универзитета у Београду – Правног факултета,
Србија

ЗАВРШНЕ ПОРУКЕ XXXII СУСРЕТА ПРАВНИКА У ПРИВРЕДИ

- Полазећи од опште теме XXXII Сусрета правника у привреди Републике Србије „Пословно право и изазови одрживог пословања“, чланови Удружења правника у привреди су сагласни да се усвоје следеће завршне поруке:
- Саставни део агенде свих компанија које послују на тржишту у 21. веку је разматрање усклађености са стандардима одрживог развоја. ESG стандарди постају незаобилазни део стратегије пословања која утиче на усвајање нових пословних модела, у чему предњачи финансијски сектор. Усмеравањем улагања у тзв. зелене обвезнице, односно креирањем модела покрића који подстичу обновљиве изворе енергије, представници финансијског сектора утичу на реални сектор. Колико се овим питањима посвећује пажња у Србији зависи од тога да ли је реч о чисто домаћим или компанијама које су делови транснационалних корпорација. Удружење правника у привреди Републике Србије сматра да је уважавање фактора везаних за заштиту животне средине, **друштвено ангажоване теме и савесно корпоративно управљање сегмент пословања без кога неће бити могућ опстанак компанија и уједно њихов начин да допринесу одрживом развоју.**

---

* Електронска адреса ауторке: nataly@ius.bg.ac.rs.
ORCID ID 0000-0002-8921-5213

- **Спречавање корупције** је један од најбитнијих циљева сваког демократског поретка. Свесни претње коју по обављање пословања представљају мито и корупција, Удружење правника у привреди Републике Србије је потписало Меморандум о разумевању са Агенцијом за спречавање корупције, коју је представљао Дејан Дамњановић, директор.
- Обављање бројних професија у савременим условима прате бројни ризици, који се правно посматрано исказују кроз појам одговорности за професионалне грешке. Уз одговорност иде и осигурање од одговорности, као изузетно перспективна линија бизниса осигурања. Удружење правника у привреди Републике Србије изражава спремност да у скорој будућности посвећено ради на координацији професионалних (правних) комора и осигураваача, све са намером да се осмисли осигурање од професионалне одговорности које ће бити у интересу корисника услуга и потенцијално оштећених лица. **Правна сигурност и омогућавање обављања слободних професија говоре у прилог креирања одрживог модела осигурања од професионалних ризика.**
- Удружење правника у привреди Републике Србије сматра да је увођење професије јавног бележника представљало преломни тренутак у позиционирању правног система Србије као европским вредностима оријентисаног поретка. У том смислу се наше Удружење придружило обележавању десетог рођендана Јавнобележничке коморе. Поводом 10 година јавно-бележничке професије у Србији као најмлађе правне професије, **УПУП залаже се за укључивање јавних бележника у компанијско право по угледу на упоредно право.**
- Удружење правника у привреди Републике Србије залаже се за дигитализацију у праву и коришћење вештачке интелигенције. Без обзира на то да ли сте као правник модерних или конзервативних схватања, коришћење вештачке интелигенције је само питање тренутка. Целокупан финансијски сектор увелико је препознао значај AI технологије, која ће допринети континуираном обезбеђењу квалитета услуга и производа и његовом додатном побољшању. Удружење правника у привреди, као кровна струковна организација правника у привреди, изражава **спремност да подржи процес дигитализације у бизнису генерално, а посебно у оним областима где се ти процеси већ користе (попут тржишног надметања у online окружењу).**
- Потписивањем Меморандума о сарадњи са Удружењем за право енергетике, Удружење правника у привреди Републике Србије признаје значај ове младе, али изузетно експанзивне и значајне дисциплине. Процес декарбонизације сопственог портфолиа, као и улагања у

обновљиве изворе енергије у фокусу су ESG стратегија, које треба да покажу спремност да се **допринесе смањењу глобалног загревања као главног кривца за настанак климатских промена и екстремне временске услове.**

- Потребе приступања ЕУ намећу даљу реформу грађанских поступака, између осталог у циљу ефикаснијег поступања и делотворнијег решавања великог броја заосталих предмета, те усаглашавања са одговарајућим правилима која се примењују у земљама ЕУ. У склопу овог, као један од задатака наметнуло се поступно увођење дигиталне технологије и савремених начина комуникације, на начин који је финансијски изводљив и одржив, а који би поступак учинио економичнијим и једноставнијим за суд и странке, наравно уз потпуно очување постојећег карактера, структуре и основних начела поступка. Дигитализација парничне процедуре није само привилегија резервисана за поједине поступке и странке, већ је постала неопходност за грађанско правосуђе. Пандемија корона- вируса је убрзала дигитализацију парничног поступка. Без обзира на то у којој фази је била дигитализација грађанског правосуђа у упоредном праву, пандемија је била окидач за њен убрзан развој. Удружење правника у привреди Републике Србије подржава **напоре усмерене ка етаблирању дигитализације најпре скретањем пажње на све погодности које овај процес доноси свим заинтересованим актерима, а затим и спремношћу да настави са организацијом панела који ће се бавити овом актуелном темом.**
- Материја уговора о грађењу је једна од оних тема о којој се може говорити из различитих углова, али чије кључно обележје је **неопходност интердисциплинарног приступа. Ово се посебно односи на решавање спорова из FIDIC уговора.**
- Представници свих правосудних професија имају значајну улогу у имплементацији стандарда одрживог развоја. Они, најпре, те стандарде треба да усвоје и примењују у свом пословању. Друго, они саветују компаније, заступају их у споровима и својим односом према појму одрживости и посредно и непосредно доприносе одрживом пословању и одрживом развоју. У годинама које долазе, биће неопходан **конструктиван дијалог између представника свих правосудних професија и привреде, све са циљем да се поставе основе одрживог деловања адвоката, јавних бележника и јавних извршитеља.**
- **Заштита потрошача** је једна од оних тема која не губи на актуелности. У ери одрживог развоја питање заштите потрошача може се и мора посматрати из угла доприноса одрживости. Да ли је регула-

торни оквир тако конципиран да прати трендове одрживог развоја? Истраживања су показала да су модерни потрошачи (генерација зумера) много више климатски освешћени, да су спремни да плате својеврсну таксу (такорећи порез) на еколошке производе и да доносе другачије (зелене) инвестиционе одлуке. Од таквих потрошача може се и мора очекивати да се одреде за одрживу потрошњу.

- Арбитражно решавање спорова је незаобилазна тема одрживог развоја и одрживог пословања. Трошковни приступ, с једне стране, и временски оквир, с друге стране, говоре најчешће у прилог **арбитражног решавања спорова из пословних трансакција**.
- У Србији је потребно установљења берзе племенитих метала. Да би то било могуће, нужно је да се омогући организована трговина племенитим металима на велико, а за то је право место берза. Тиме би грађани и други улагачи новца у племените метале стекли прилику да лако и брзо продају полуге и кованице по пристojним ценама (курсевима), чиме би им се омогућио лак поврат уложеног новца. То је уједно прилика за нашу Београдску берзу да је организује. И продуктна берза у Новом Саду би могла да се тиме бави, ако би испунила прописане услове. Све то је могуће само ако се успостави чврст надзор над трговином племенитим металима. Ту би требало да има главну улогу Народна банка Србије, као централна монетарна власт у земљи. Она би била задужена да прописује тежину и финоћу полуга и кованица којим сме да се тргује у Србији (стандарде), контролише да ли оне у пракси одговарају прописаним стандардима, уз помоћ Дирекције за племените метале, као и да контролише њихову берзанску трговину. Ако нема довољно произведених племенитих метала у земљи, требало би допустити његов увоз овлашћеним трговцима. У њиховом извозу би, међутим, требало да се успоставе одговарајућа ограничења прописима о спољној трговини. То је већ **питање спољнотрговинске политике**.
- У ери константног мењања законодавства, утицаја права Европске уније, бројних регулаторних реформи и растуће одговорности, *compliance* постаје незаобилазни део одрживог пословања. Удружење правника у привреди Републике Србије изражава подршку развоју *compliance* као посебне функције у свим областима бизниса које карактерише експанзивна законодавна активност и где је **неопходно јасно поставити линију одговорности за правовремену имплементацију регулаторног оквира**.
- Примена новог Закона о управљању привредним друштвима у власништву Републике Србије требало би да унапреди корпоративно управљање привредним друштвима на које се примењује.

Сличне промене требало би да уследе и за привредна друштва чији су чланови субнационални нивои власти. У том смислу **промене Закона о јавним предузећима које тек треба да уследе треба да буду унапређене на сличан начин као што је то случај са Законом о привредним друштвима у власништву Републике Србије.**